

УДК 330.5:338.3

SOME ASPECTS OF THE STRATEGIC DEVELOPMENT RENEWABLE ENERGY IN UKRAINE

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ НЕТРАДИЦІЙНОЇ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Riazanova N.A. / Рязанова Н.О.

Candidate of Economic Sciences, Associated Professor/ К.е.н., доц.

ORCID:0000-0001-5890-7738

State Establishment "Luhansk Taras Shevchenko National University", Starobelsk, 1 Gogol Square, 92703

ДЗ «Луганський національний університет ім. Т.Шевченка», Старобільськ, пл. Гоголя 1, 92703

***Анотація.** В роботі розглянутий комплекс проблем, які вимагають рішення при розробці стратегії альтернативної енергетики. Рішення проблем альтернативної енергетики неминуче стикається з необхідністю їх пріоритетного рішення на державному рівні. Визначено необхідність створення міністерства з альтернативної енергетики, та розподілено завдання, які на нього возлагаються; встановлено роль регіональних управлінь з питань відновлюваної енергетики. Децентралізована структура дозволяє забезпечити значною мірою самостійність, автономність регіональних управлінь, створюючи одночасно умови найвищому органу для більшого акцентування уваги на стратегії розвитку напряду.*

***Ключові слова:** нетрадиційна відновлювана енергетика, відновлювані джерела енергії, міністерство з альтернативної енергетики*

Вступ.

Енергетика - провідна галузь в країні, від вибору довгострокової стратегії якої залежить розвиток усієї економіки. У енергетиці спостерігаються наростаючі багатофакторні кризові явища, як глобального, так внутрішньогалузевого характеру. Процеси глобального масштабу обумовлені, з одного боку, вичерпанням геологічних запасів основних видів паливних ресурсів - нафти і газу, а з іншого боку, зростанням негативних екологічних чинників, викликаних діяльністю в енергетиці і загрозливих катастрофічними наслідками. Це - основне протиріччя, яке вже в найближчому майбутньому може вплинути на стійкий розвиток і галузі, і суспільства в цілому. Виникле протиріччя вже не може бути вирішене традиційними методами і підходами.

Дослідженням в області альтернативної енергетики присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених і фахівців: О.М. Гудими, Д.В. Зеркалова, Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, С.Б. Тулуба, А.І. Шевцова, А.К. Шидловського, Т.Є. Яснюка, Б.П. Вейнберга, В. Н. Бухмана, Р.Р. Апарісі, Е.Е. Шпильрайна, О.С. Попеля, В.А. Гриліхеса. Проте у відомих роботах розглядалися переважно окремі види технологій перетворення нетрадиційних відновлюваних джерел енергії (НВДЕ) і їх застосування в малій енергетиці для локального енергопостачання і практично не досліджувалася можливість використання НВДЕ у рамках повномасштабної енергетичної стратегії. У країні недостатньо розроблені наукові, економічні, правові і управлінські основи розвитку повномасштабної альтернативної енергетики. Усе це відноситься і до регіонального аспекту проблеми.

Основной текст

Розробка стратегії альтернативної енергетики вимагає рішення комплексу проблем:

- 1) економічних - створення основ нової інвестиційної політики в енергетиці;
- 2) управлінських - формування нової галузевої структури, реорганізація системи менеджменту в новій галузі;
- 3) юридичних - створення правових основ для розвитку альтернативної енергетики;
- 4) виробничо-технічних - розробка і реалізація програми освоєння технологій альтернативної енергетики.

Рішення проблем альтернативної енергетики неминує стикається з необхідністю їх пріоритетного рішення на державному рівні.

Перетворення, необхідні для розвитку нового напрямку в енергетиці, які забезпечать її стійкий розвиток [1], і разом з нею розвиток усієї економіки представляє стратегічно важливе питання.

Раніше були розроблені критерії відбору і пріоритети освоєння альтернативних енергетичних технологій. Стратегія поступового заміщення

традиційної енергетики на альтернативну повинна базуватися на фундаменті не лише нової концепції, але і на нових, інноваційних підходах до рішення усього комплексу пов'язаних з цим проблем. Інакше альтернативна енергетика ніколи не вирветься з рамок малої енергетики в нашій країні. Одне з первинних завдань організації майбутньої повномасштабної альтернативної енергетики - створення нової структури управління [2]. Перехід до нової техніко-економічної парадигми, що дозволяє здолати депресію і перейти до нового етапу економічного зростання, включає формування нових форм організації виробництва, нової структури інвестицій, нового типу інфраструктури, які забезпечують відповідні умови для розвитку інноваційного напрямку.

Існуюча структура управління розвитком нетрадиційної вітчизняної енергетики показала нездатність рішення проблем забезпечення темпів і об'ємів розвитку цього напрямку, необхідних для масштабного заміщення в майбутньому традиційних технологій. У нашій країні відсутня єдина система координації розвитку альтернативної енергетики [3]. Назріла еволюційна необхідність її виділення в самостійний галузевий напрям, створення нового державного органу: міністерства з усією інфраструктурою у тому числі і регіональною. Переважне створення децентралізованої структури: дивізіональної з напівавтономним управлінням в регіонах. На найвищий орган управління при цьому покладається:

- 1) розробка і затвердження єдиної програми освоєння альтернативної енергетики;
- 2) координація діяльності усієї структури по реалізації єдиної програми;
- 3) розробка і реалізація через Верховну Раду законів, що забезпечують розвиток альтернативної енергетики і галузевих нормативних правових документів;
- 4) проведення нової державної інвестиційної політики, що забезпечує, стійкий розвиток інноваційного напрямку;

5) координація єдиної технологічної політики у рамках галузі: стандартизація, уніфікація, інформаційне забезпечення, інтеграція підприємств, навчання, експортні постачання, виставки, конкурси.

Регіональні управління здійснюють:

1) розробку і координацію реалізації комплексних регіональних програм освоєння технологій альтернативної енергетики;

2) організацію і координацію виробництва устаткування у рамках затверджених програм;

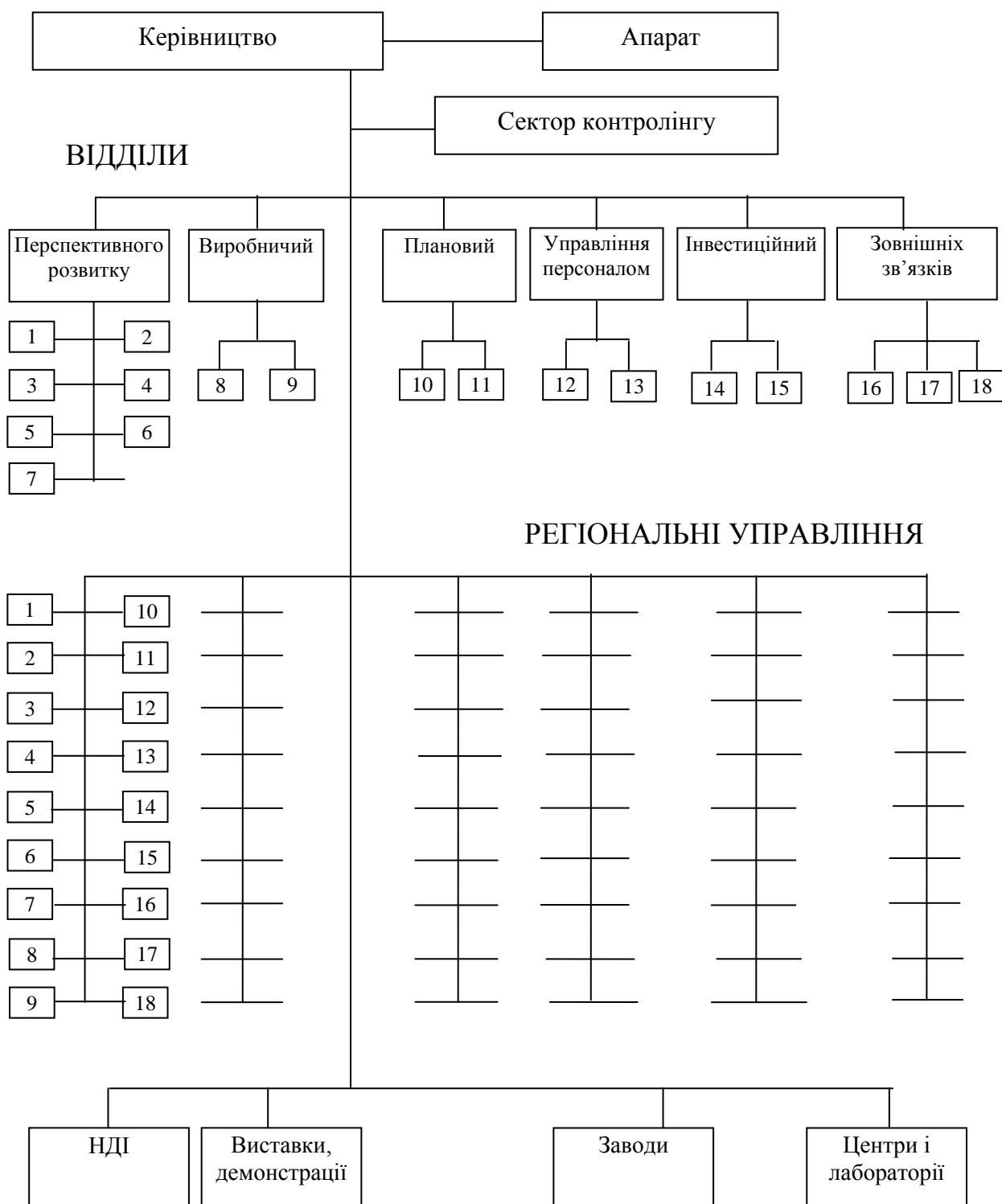
3) проведення нової галузевої інвестиційної політики: сприяння в організації мережі банків і фондів розвитку альтернативної енергетики;

4) координація єдиної технологічної політики у рамках галузевого напрямку;

5) сприяння інноваційним розробкам в регіоні, у тому числі малих (венчурних) підприємств;

б) організація демонстраційних виставок, конкурсів.

Децентралізована структура дозволяє забезпечити значною мірою самостійність, автономність ререгіональних управлінь, створюючи одночасно умови найвищому органу для більшого акцентування уваги на стратегії розвитку напрямку. Створення такої структури звільнить Міністерство енергетики і вугільної промисловості України від не властивих йому занять нетрадиційною енергетикою і забезпечить реальні умови для розвитку перспективного напрямку. Сьогодні діяльність Міністерства енергетики і вугільної промисловості у напрямі розвитку нетрадиційної енергетики стикається постійно з протиріччям: основна діяльність паливно-енергетичного комплексу (ПЕК) пов'язані з витратним механізмом споживання палива, і чим більше палива витрачене, тим вище показники діяльності міністерства. Це також одна з причин повільного просування енергозбереження. Введення енерготехнологій, що заміщають паливо, при сьогоднішній організаційній структурі не вигідне [4;5]. Зразкова організаційна структура міністерства з альтернативної енергетики зображена на рис. 1.

Рис. 1. Зразкова структура міністерства з альтернативної енергетики і його регіональних відділень по секторах:

1 - геотермальної енергетики; 2 - вітроенергетики; 3 - біопаливної енергетики; 4 - сонячної енергетики; 5 - малої гідроенергетики; 6 - теплонасосних установок; 7 - перспективних (інших) альтернативних

перетворювачів енергії; 8 - устаткування; 9 - будівництва; 10 - довгострокового стратегічного планування; 11 - поточного і оперативного планування; 12 - кадрів; 13 - планування персоналу; 14 - фонд альтернативної енергетики; 15 - банк розвитку альтернативної енергетики; 16 - юридичний; 17 - експортно-імпортних постачань; 18 - патентно-ліцензійний

Висновки

Створення такого органу в країні - еволюційна неминучість, оскільки це природне організаційне сприяння обумовлене необхідністю рішення завдань по подоланню основних протиріч стійкого розвитку галузі. Через два десятиліття міністерство альтернативної енергетики стане однією з найрентабельніших державних структур, забезпечуючи заміщення палива, що росте в ціні, і створюючи умови для стійкого розвитку і галузі, і суспільства в цілому.

Необхідно виділення альтернативної енергетики в самостійний галузевий напрям і створення центрального органу - міністерства з усією інфраструктурою: державним апаратом і регіональними управліннями, наділеними відповідними повноваженнями.

Структура регіональних управлінь має бути побудована по децентралізованому, дивізіональному типу: з функціональним апаратом, що забезпечить відносну самостійність розвитку регіонів. Нова галузь вимагає інвестиційної перебудови — нової інвестиційної політики.

Література:

1. Портер М. Международная конкуренция: Пер. с англ. /Под ред. В.Д. Щетинина. М.: Международные отношения, 1993.247 с.
2. Беляев Ю.М. Вопросы долгосрочной стратегической альтернативы в энергетике // Энергетическая политика, 2002. №1. С. 7-12.
3. Ирина Акимова. «Энергоэффективность украинской экономики составляет только 60% от стран ЕС», Сегодня, 3.07.2016, available online: <https://www.segodnya.ua/opinion/akimovacolumn/>

energoeffektivnost-ukrainskoy-ekonomiki-sostavlyaet-tolko-60-ot-stran-es-729916.html last visit: 8.05.2018

4. «Правительство утвердило новую энергетическую стратегию Украины до 2035 года», available online: <http://gordonua.com/news/money/pravitelstvo-utverdilo-novuyu-energeticheskuyu-strategiyu-ukrainy-do-2035-goda-203154.html>, last visit: 01.06.2018
5. Касич А.О. Альтернативна енергетика: світовий та вітчизняний досвід / А.О. Касич, Я.О. Литвиненко, П.С. Мельничук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Економіка. – 2013. – Вип. 23. – С. 43–47.

***Abstract.** In the energy sector, there are growing multi-factor crisis phenomena, both global and intra-industry. The paper considers a set of problems that require a solution in developing an alternative energy strategy. Solving the problems of alternative energy inevitably faces the need for their priority decision at the state level. The necessity of creating an alternative energy ministry has been identified, and the tasks assigned to it have been assigned, the role of regional departments on renewable energy has been identified. Decentralized structure allows to provide to a large extent autonomy, autonomy of regional departments, while creating conditions for the highest authority to focus more on the strategy of development of the direction. It is necessary to allocate alternative energy in an independent branch direction and to establish a central body - the ministry with all infrastructure: the state apparatus and regional administrations, with the appropriate powers. The structure of regional offices should be built on a decentralized, divisive type: with a functional apparatus, which will ensure the relative autonomy of the regions. The new industry requires investment adjustment - a new investment policy.*

Key words: Non-renewable Renewable Energy, Renewable Energy, Ministry of Alternative Energy.

References:

1. Porter M. Mezhdunarodnaia konkurentsya: Per. s anhl. /Pod red. V.D. Shchetynna. M.: Mezhdunarodnye otnosheniya, 1993.247 s.
2. Beliaev Yu.M. Voprosy dolgosrochnoi stratezhicheskoi alternatyvy v enerhetyke // Enerhetycheskaia polytyka, 2002. №1. S. 7-12.
3. Yryna Akymova. «Enerhoeffektivnost ukraynskoi ekonomyky sostavliaet tolko 60% ot stran ES», *Sehodnia*, 3.07.2016, available online: <https://www.segodnya.ua/opinion/akimovacolumn/energoeffektivnost-ukrainskoy-ekonomiki-sostavlyaet-tolko-60-ot-stran-es-729916.html> last visit: 8.05.2018
4. «Pravytelstvo utverdilo novuiu enerhetycheskuiu stratehiyu Ukrainy do 2035 hoda», available online: <http://gordonua.com/news/money/pravitelstvo-utverdilo-novuyu-energeticheskuyu-strategiyu-ukrainy-do-2035-goda-203154.html>, last visit: 01.06.2018
5. Kasych A.O. Alternatyvna enerhetyka: svitovy i ta vitchyzniani dosvid / A.O. Kasych, Ya.O. Lytvynenko, P.S. Melnychuk // Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Ekonomika. – 2013. – Vyp. 23. – S. 43–47.

Статья отправлена: 09.06.2018 г.

© Рязанова Н.О.